

דף יג.

ח"מ סימן שפה סעיף א

עין משפט ד.ה.

א. המזיק את חברו היזק שאינו ניכר כגון שעירב יין נסך ביינו מן התורה פטור^ז, אבל חכמים קנסוהו לשלם נזק שלם מהיפה שבנכסיו^ק כדין כל המזיקין.
לפיכך אם מת המזיק קודם ששילם אין קונסין בנו אחריו^ר, וכן אם היה שוגג או אנוס פטור שלא קנסו אלא במזיד^ש.

או"ח סימן תקלט סעיף יב

עין משפט ו.

יב. אין לוקחים בתים^ח במועד ולא עבדים ובהמה אלא לצורך המועד או לצורך המוכר שאין לו מה לאכול.
הגה: ודוקא דברים אלו שיש פרסום בקנייתם, אבל שאר דברים נהגו לקנותם בצניעה^א.

צ. בגיטין נ"ג ע"א דקימ"ל כר"י שם. ולשמואל שם דוקא ג' דברים והם המטמא המדמע והמנסך קנסו בהם ומקנסא לא גמרינן לשאר דברים אבל לרב גמרינן מקנסא, וכתב הש"ך דמהרמב"ם בריש פ"ז מחובל משמע דפוסק כרב, מזה שסיים כללא המזיק ממון חברו וכן מזה שכתב כל כיוצא בזה, אבל כדינא דגרמי להרמב"ן כתב, דקימ"ל הלכה כשמואל ומקנסא לא גמרינן ולפי דבריו אינו חייב אלא מטמא מדמע ומנסך בלבד, ולא בדברים אחרים, וכן דעת הרי"ף והרא"ש.

ק. אע"ג שזה רק קנסא מדרבנן מ"מ רבנן תיקנו כעין דאורייתא ממיטב, כ"כ הרא"ש בריש בב"ק, וכתב הסמ"ע בס"ק א', דבסי' תי"ט יתבאר דדוקא כשבא לשלם בקרקעות אבל כשבא לשלם מטלטלין כל דבר מיטב הוא אפי' סובין דיכול להוליכן למקום אחר, לא כן בקרקעות.

ר. מימרא דאביי בגיטין מ"ד ע"ב, ואפי' עמד אביו בדין והתחייב, בנו פטור, כ"כ המחבר בסי' ק"ח סעיף ב', משא"כ במוסר שמת וכמ"ש בסי' שפ"ח סעיף ב', כ"כ בסמ"ע ס"ק ב' והש"ך חלק עליו וס"ל דבעמד אביו בדין חייב בנו ע"ש.
ש. שם במשנה בגיטין.

ת. אבל מעכו"ם לוקחים בתים וקרמים בהמה ועבדים ושפחות במועד אע"פ שאינם לצורך המועד משום שזה כמציל מידם. מ"א ס"ק ט"ו, ובמ"ב בב"ה מפקפק בזה אבל נהגו להקל. כה"ח אות ס"ג.

א. כתב המ"א בס"ק ט"ז דבשאר כלים אין להקל אלא א"כ לצורך המועד או שלא ימצא אח"כ לקנותו כ"כ בזול. מ"ב אות ל"ג.

עין משפט ז.

אור"ח סימן תקמ"ה פ"ה ו

ט. אין כותבין שטרי חוב במועד^ב, ואם אין המלוה מאמינו ללוה והלוה צריך למעות^ג או שאין לו לסופר מה יאכל הרי זה כותב.

הגה: מותר לכתוב שטר מכירה^ד במועד, אבל לא שטר אריסות וקבלנות שקיבל עליו לפני המועד.

עין משפט ז.

אור"ח סימן תקמ"ב פ"ה ב

ב. כל מלאכה^ה מותר לעשותה ע"י פועל שאין לו מה יאכל^ו כדי שישתכר וירווח.

עין משפט ט.

אור"ח סימן תפ"ח פ"ה ה

ה. אפי' במקום שנהגו לעשות לא יתחיל תחילת מלאכה ביום י"ד^ז, אע"פ שיכול לגומרה קודם חצות.

אלא בג' אומניות בלבד מותר להתחיל בהם במקום שנהגו לעשות והם הספרים והכובסים והחייטים, אבל שאר אומנות אם התחיל בהם לפני י"ד עושה ביום י"ד והוא שיגמור עד חצות.

ב. משום שיכול להמתין לכותבן. טור ולבוש. ואם כבר נתן לו מעות בפני עדים וקנין שיש לחוש שמא ימותו העדים וכפזר אח"כ מותר. מ"ב אות ל"ו.

ג. ולא דוקא לצורך המועד עצמו. מ"ב אות ל"ז. וכן אם לא ימצא מעות ללות אחר המועד דמותר. מ"ב שם מ"א.

ד. וה"ה שטר שותפות שאפשר לחזור בהם. כה"ח אות ס"ח.

ה. היינו אפי' שלא לצורך המועד. כה"ח אות ז'.

ו. ומשמע דאם יש לפועל לאכול לחם ומים אסור. מ"א ס"ק א'. וי"א לאו דוקא שאין לו מה לאכול אלא שאין לו בריוח וקשה להקל נגד המ"א. כה"ח אות ט'.

ז. ומ"מ אסור לפועל לעשות המלאכה בפרהסיא אם אפשר לעשותה בצנעה. וכשאין לו מה יאכל אף שיש לו כלי בית למכור מותר להשתכר, ורק ביש לו סחורה למכור שאני. ט"ז ס"ק ב'. מב"י, ומ"ב אות ח'.

ח. ואם לפועל יש לו אשה ובנים עושה גם בשבילם. כה"ח אות י"ב.

ז. מרמב"ם פ"ח מיו"ט הלכה י"ט. אבל הטור בשם הרא"ש דעתם דאפי' במקום שנהגו שלא לעשות מלאכה כל היום אם התחיל מאתמול והיא לצורך המועד יכול לגומרה בערב פסח עד חצות, וזהו מש"כ הרמ"א אח"כ ויש מקילין.

הגה: ויש אומרים דבג' אומניות אלו של חייטים ספרים וכובסין, אפי' במקום שלא עושין מלאכה גם לפני חצות, הם מותרים ^ה.

ואם התחיל מבעוד יום ^ט בשאר אומנות והוא צורך המועד עושין עד חצות וכך נוהגין.

עין משפט י.כ. או"ח סימן תקלה סעיף א

א. אין מפנין מחצר לחצר ^י, ולא מפנה דירתו ולא כליו שאינם לצורך המועד ^כ. אבל מפנה מבית לבית באותה חצר ^ל.

הגה: ואם מתיירא מגניבה מותר אפי' מחצר לחצר המשתמר, ואפי' מעיר לעיר בדבר האבד מותר.

עין משפט ל. או"ח סימן תסח סעיף י

ט. מוליכין ומביאין כלים מבית האומן כל היום, אע"פ שאינם לצורך המועד.

הגה: ונהגו שלא להקיז דם בשום ערב יו"ט ^מ, ואין לשנות.

ה. ובג' אומניות אלו מצאנו קולא בחוה"מ מגמ' פסחים נ"ה ע"ב ועיין ברש"י שם. ^ט היינו לפני הנץ החמה שהוא שעת היתר. מ"ב אות ל"ו. וכה"ח אות ע"ט. ^י ממשנה מו"ק דף י"ג, והטעם משום טירחא, וכדי שיהיה אדם שמח ברגל ולא יהיה לו טרחא.

ו. ואיסור לפנות מחצר לחצר היינו דרך ר"ה, אבל אם יש פתח בין ב' החצרות מותר. מ"א ס"ק א'. מ"ב אות ב'.

ז. ולא דוקא דרך ר"ה אלא אפי' דרך המבואות שלנו שאין להם דין ר"ה אסור, מ"א שם. ^כ אבל לצורך המועד אפי' בפרהסיא מותר. מ"ב אות ד'.

ל. דאין בזה טרחא כל כך, וג"כ שזה בצנעה. כה"ח אות ז' מנ"י.

מ. והטעם משום דבערב שבועות הוא יום סכנה משום שבו יצא זיקא לעולם ששמו טובח ואם לא היו ישראל מקבלים התורה היה טובח אותם, וגזרו חז"ל בכל ערב יו"ט שלא להקיז דם משום ערב שבועות כמו שאמרו בגמ' שבת קכ"ט ע"ב. לכוש. ועיין בכה"ח אות ק"א כוונת הטבילה בערב יו"ט.

דף יג:

עין משפט א. אר"ח סימן תקלד פ"ג

ג. ד. מביאין מבית האומן בחוה"מ כלים שהם לצורך המועד^ב, ואם אין לאומן מה לאכול נותן לו שכרו ומניחן אצלו או בבית סמוך אבל לא יביאם מאצלו אלא בצנעה^ב.

עין משפט ב.ג. אר"ח סימן תקלח פ"ד

ה. ה. היו לו תאנים שטוחים כשדה ליבש וירא מהמטר, מותר לחפותם בקש אפי' חיפוי עב.

עין משפט ד. אר"ח סימן תקלט פ"ה

יא. יא. מוכרי פירות^ב וכסות וכלים מוכרים בצנעה לצורך המועד, ואם היה פתח החנות לר"ה^ב פותח אחת ונועל אחת. וערב יו"ט האחרון של חג הסוכות^ב מוציא ומעטר השוק בפירות בשביל כבוד יו"ט.

עין משפט ה.ג. אר"ח סימן תקלג פ"ה

ה. ז. כל מלאכות שהם לצורך המועד, אומניהם עושין אותם בצנעה. הגה: מותר לחלוב הבהמה אפי' שלא לצורך המועד דהוי דבר האבד^ק.

- ג. אבל שלא לצורך המועד אין מביאין שמא יאמרו תיקנם בחוה"מ, ואפי' אותם שנגמרה מלאכתן לפני המועד. ועיין בכה"ח אות כ"ג.
- ס. ואם א"א בצינעה עושה בפרהסיא. כה"ח אות כ"ח.
- ע. כיון שבהם לא ניכר שזה לצורך המועד וגם מתקיים צריך לעשות בצינעה. מ"ב אות ל"ד.
- פ. או למבוי שהוא מפולש. כה"ח אות נ"ט. שדינו כר"ה לענין זה.
- צ. וְלֹא בְעֶרְבַּ יו"ט האחרון של פסח כיון שאינו חג בפני עצמו, והיינו לענין עיטור השוק אבל למכור בפרהסיא מותר גם בערב יו"ט האחרון של פסח. ט"ז ס"ק ז'.
- ק. מתה"ד סי' י"ג וכ"כ הב"י.

עין משפט זז.

או"ח סימן תקלט פעיף י

י. מותר למכור תבלין וירקות^ר בחוה"מ וכל דבר שאינו מתקיים, ומוכרים אותם בפרהסיא שהכל יודעים שזה לצורך המועד.

עין משפט ט.י.כ.

או"ח סימן תקלט פעיף יא

עיין לעיל עין משפט ד

עין משפט ל.

או"ח סימן תקלא פעיף ד

ה. ד. ואלו המותרין לגלח במועד^ש מי שהיה בשבי ולא היה לו זמן לגלח לפני המועד, וכן מי שיצא מבית האסורים אפי' היה חבוש ביד ישראל^ה שהיו מניחין לו לגלח, והמנודה שהתירו לו ברגל^א, וכן מי שנדר שלא לגלח ונשאל על נדרו ברגל^ב, או הבא ממדינת הים^ג בחוה"מ. או שבא בערב יו"ט ולא הספיק לגלח כי לא היה שהות ביום, ובלבד שלא יצא מא"י לחו"ל לטייל^ד.

ר. ומוכרים גם מיני בשמים אע"פ שהוא דבר המתקיים כיון שניכר שהוא לצורך המועד. כ"כ הב"ח. וכיון שפותחים לצורך ישראל אם בא עכו"ם לקנות מוכרים לו ג"כ. מ"א ס"ק י', ומ"ב אות ל"ג.

ושומים ובצלים נכללים בכלל תבלין אע"פ שהם מתקיימים יותר. כה"ח אות נ"ד. ש. והמותרים לגלח במועד מותרים גם ע"י ישראל. וגם אלה שהתירו לגלח במועד היינו בלא היה להם פנאי בערב הרגל, אבל אם היה להם פנאי אסור. ב"י.

ת. כיון שהיה בצער לא גילח וע"כ התירו לו. מ"א ס"ק ג'.

א. ודוקא נידוי על ממון לפייס בעל דינו אנוס הוא, שסבר שלא יתפייס בעל דינו. משא"כ נידוי על עבירה כל ששלמו לו ימי נידוי לפני הרגל ולא ביקש התרה אינו מגלח ברגל. כה"ח אות י"ט ממשב"ז אות ה'.

ב. ולא הוי פושע שלא נשאל לפני הרגל כי סבר שיכול לעמוד בנזירותו. כה"ח אות כ'. ג. או ממקום רחוק. כה"ח אות כ"ב.

ד. ודאי תרתי לריעותא גם שיצא מא"י לחו"ל, וגם לטייל. אבל בחדא לריעותא, מותר. כגון בחו"ל ממקום למקום, או מא"י לארץ ישראל. טור וב"י. ואם יצא לראות פני חבריו או להרויח הוי מצוה. שם באות כ"ד.

אור"ח תקלד פ"א

עין משפט מ.

א. אין מכבסין במועד ^ה. ואלו שמכבסין: הבא ממדינת הים, והיוצא מבית השבי או מבית האסורין, והמנודה שהתירו לו חכמים ברגל, ומי שנדר שלא לכבס ונשאל ברגל והתירו לו ^ו.

ב. ה"ה שמותר לכבס מטפחות הידים ^ז ומטפחות המגלחים ^ח והמגבות שמנגבים בהם ^ט ובגדי הקטנים ^י ומי שאין לו אלא חלוק אחד. וכל אלו מכבסין כדרך אפי' בסבון ואבקת כביסה ובפרהסיא ^כ ע"ג הנהר.

הגה: ולא יכבסו רק הצריך להם דהיינו חלוק אחד, אבל בגדי תינוקות מותר גם בג' וד' בגדים בפעם אחת כי צריכים להם כמה פעמים ביום.

הגה: ודוקא על גבי נהר שמתכבס יפה התירו בפרהסיא, אבל שלא על גבי הנהר צריך לעשות בצינעה.

ה. ממשנה במו"ק דף י"ג, ואפי' לצורך המועד אסור מטעם שלא יכנס למועד כשהוא מנוול כמו לגבי גילוח.

ו. וכל אלו המותרין רק בצריכים ואין להם בגד אחר. כה"ח אות ב'.

ז. שאפי' כיבסן לפני הרגל חוזרין ומתלכלכין תיכף, ואותם שמחליפים אותם משבת לשבת אסור. מ"ב אות ד'.

ח. לאותם שהתירו חכמים להסתפר ולהתגלח. ויש שגורסים מטפחת הספרים היינו ספרי קודש.

ט. ועכשיו נהגו במגבות חומר, וכן ראוי לעשות. כה"ח אות ח'.

י. היינו הקטנים ביותר שדרכם להתלכלך בטיט ובצואה.

כ. ודעת המ"א בס"ק ד' להחמיר שלא לכבסן בפרהסיא.